

místní Agenda **21**

METODIKA HODNOCENÍ KATEGORIE „A”
MÍSTNÍ AGENDY 21

TECHNICKÁ PŘÍLOHA 1

*PŘEHLED NÁVODNÝCH OTÁZEK PRO PŘÍPRAVU AUDITU
UDRŽITELNÉHO ROZVOJE*

Integra Consulting s.r.o.

Pobřežní 18/16
186 00 Praha 8
tel.: +420 234 134 236
www.integranet.cz

Národní síť Zdravých měst ČR

Šrobárova 48
100 42 Praha 10
tel.: +420 602 500 639
www.zdravamesta.cz

VERZE 2.0 (červen 2014)

(schváleno PS MA21 dne 4. 6. 2014)

Úloha návodných otázek v procesu hodnocení kategorie A MA21

Níže uvedené návodné otázky napomáhají vymezit obsah jednotlivých témat, respektive oblastí udržitelného rozvoje, které jsou popisovány Auditem UR připravovaným žadatelem o kategorii A MA21. Pro zpracovatele Auditů (uchazeče o kategorii A MA21) slouží soubor otázek jako orientační osnova pro popis trendů vývoje a současného stavu v jednotlivých oblastech v rámci témat UR. Audit UR by na tyto otázky měl poskytnout objektivní odpovědi, schopné unést odbornou oponenturu i kritiku veřejnosti.

Detaily postupu jsou uvedeny v Metodice hodnocení kategorie A MA 21.

PŘEHLED NÁVODNÝCH OTÁZEK PRO PŘÍPRAVU AUDITU UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Téma č. 1: Správa věcí veřejných a územní rozvoj

Oblasti udržitelného rozvoje	Návodné otázky
1.1 Řízení při správě a rozvoji – úroveň nastavení a provázanost procesů a dokumentů (dělat správné věci správně, zahrnuje cílevědomý postup veřejné správy k udržitelnému rozvoji)	<p>Naplňuje město při správě a řízení území model „Dělat správné věci správně“ z hlediska výběru „správných věcí“?</p> <p>Vybírá a prosazuje (schvaluje) město nejpotřebnější či nejdůležitější investice, aktivity, veřejné služby, opatření, legislativu atd., a to v optimálním rozsahu a ve smyslu zásad udržitelného rozvoje?</p> <p>Existuje provázanost strategických rozvojových dokumentů a ÚPD?</p> <p>Existuje provázanost ostatních koncepčních dokumentů?</p> <p>Byla provedena optimalizace veřejných služeb (ZŠ a MŠ, sociální služby, technické služby ....) a úřadu?</p> <p>Existuje provázanosti investic na dokumenty?</p> <p>Existuje provázanost rozpočtu a výhledu na dokumenty?</p>
1.2 Řízení při správě a rozvoji - efektivní a účelné vykonávání činností, aktivit, naplňování plánů (dělat věci správně, systematický manažerský postup k řešení slabých stránek udržitelného rozvoje)	<p>Naplňuje město při správě a řízení území model „Dělat správné věci správně“ (viz následující obrázek) z hlediska provádění?</p> <p>Existují přiměřená vnitřní pravidla pro zadlužování města a jsou tato pravidla dodržována?</p> <p>Lze na konkrétních aktivitách a činnostech prokázat orientaci úřadu a jeho organizací na občana a jeho oprávněné potřeby (otevírací doba, dostupnost ...)?</p> <p>Prokazuje městský úřad a organizace města při běžném chodu výkonnost a kvalitu (např. pomocí zlepšujícího se trendu nebo pomocí benchmarkingu)?</p> <p>Chová se úřad a organizace města ekologicky?</p> <p>Přijímá úřad a organizace města opatření proti plýtvání?</p>
1.3 Řízení při správě a rozvoji - komunikace a partnerství na principech MA 21 (správně komunikovat)	<p>Naplňuje město při správě a řízení území model „Dělat správné věci správně“ (viz obrázek) z hlediska správné komunikace?</p> <p>Provádí úřad a organizace města veřejná projednávání (či obdobné formy) při všech důležitých rozhodování?</p> <p>Zveřejňuje město a jeho organizace pravidelně výroční zprávu (nebo obdobnou zprávu)?</p> <p>Existuje analýza stížností nebo podnětů od občanů, jsou přijímána opatření?</p> <p>Lze o úřadu a organizacích města říci, že jsou transparentní a informace jsou dostupné?</p> <p>Přijímá úřad a jeho organizace opatření proti snížení rizik korupce?</p> <p>Jsou popsány a optimalizovány komunikační kanály z hlediska veřejnosti?</p> <p>Jsou vytvářeny vhodná partnerství?</p> <p>Lze na konkrétních případech prokázat synergické efekty?</p>
1.4 Spokojenost obyvatel s kvalitou života	<p>Existuje metodika šetření spokojenosti?</p> <p>Jsou s výsledky seznamování zastupitelé a veřejnost?</p> <p>Lze doložit trend v hodnocení spokojenosti případně srovnání s jinými městy?</p> <p>Je provedena analýza výsledků, a to zejména v případě negativního trendu?</p> <p>Přijímají se opatření na základě provedení šetření?</p>

<p>1.5 Rozvíjení racionálního funkčního využití a prostorového uspořádání území, případně i polyfunkčního využití budov, přestavbových a rozvojových ploch při využití center měst k bydlení</p>	<p>Prosazuje obec při umístování nových staveb požadavek, aby umístění negenerovalo zbytečnou dopravní zátěž okolí a klidových zón obce? Prosazuje město takovou funkční diferenciaci využití území, aby vyhovovala jak z hledisek fungování města a jeho dopravní obsluhy, ale i zdravého životního prostředí a podmínek života obyvatel i návštěvníků? Má město jasnou vizi dalšího kvalitativního rozvoje města, obsaženou v ÚPD?</p>
<p>1.6 Udržitelné projektování a výstavba, podpora vysoce kvalitní architektury a stavebních technologií</p>	<p>Vyhlašuje obec na projekty důležitých veřejných prostorů a staveb urbanistické nebo architektonické soutěže ve spolupráci s ČKA? Uplatňuje obec při výběru projektanta a dodavatele pro veřejné stavby v obci kromě kritéria ceny i kritérium kvality výsledku, tedy poměru užitné a výtvarné hodnoty k ceně?</p>
<p>1.7 Regenerace a znovu využití nevyužitých nebo nevhodně využitých pozemků a staveb, upřednostňování pozemků brownfields před rozvojem na „zelené louce“</p>	<p>Došlo k regeneraci a znovu využití existujících brownfields? Udržuje si obec průběžně aktuální přehled o nevyužitých nebo nevhodně využitých objektech a plochách, vhodných pro nová využití („brownfields“), které je možné využít pro potřeby obce nebo nabízet investorům a developerům místo výstavby „na zelené louce“? Nabízí obec investorům ochotným využít „brownfields“ pomoc s překonáním administrativních a majetkoprávních obtíží s tím spojených a odstraněním starých ekologických zátěží či zlepšení napojení na dopravní a technickou infrastrukturu?</p>
<p>1.8 Regenerace staršího bytového fondu, občanské a technické vybavenosti a veřejných prostranství</p>	<p>Provádí obec regeneraci domů a bytů ve vlastnictví města, městské občanské vybavenosti, panelových sídlišť apod.? Provádí obec systematickou obnovu technického vybavení města a inž. sítí?</p>

Téma č. 2: Životní prostředí

Oblasti udržitelného rozvoje	Návodné otázky
2.1 Kvalita vod, šetření vodou a efektivnější využívání vody	<p>Došlo ke snížení spotřeby pitné vody na obyvatele? K jaké meziroční úspoře měrné spotřeby vody (m³/obyvatele) v obci došlo ve srovnání s minulým kalendářním rokem? Vymenujte nejvýznamnější úsporná opatření (alespoň dvě). Došlo ke snížení spotřeby vody ve veřejných budovách v obci? Došlo ke snížení objemu znečišťujících látek, vypouštěných do povrchových vod? Jakým způsobem jedná město s firmami o zlepšení kvality vypouštěných vod? Vytvořila obec nebo subjekty v ní působící podmínky pro zpomalení odtoku nebo pro akumulaci, a využívání srážkových vod místo vody pitné (pro čištění obce, zálivku veřejné zeleně apod.)?</p>
2.2 Podpora a zvyšování ekologické stability krajiny a biologické rozmanitosti na správním území obce, rozšiřování péče o vymezená přírodní území a zelené plochy	<p>Pokud má obec v platném územním plánu vymezen Lokální územní systém ekologické stability krajiny (LÚSES), jsou v územním plánu navrhované části biokoridorů nebo biocenter připravovány k realizaci nebo už realizovány? Vyskytují se na území obce zvláště chráněná území? Pokud ano, jak je zajišťována péče o tato území? Došlo za hodnocené období ke snížení podílu úbytku ploch přírodního nebo přírodě blízkého charakteru vůči přírůstku zastavěných a ostatních ploch nepřírodního charakteru (stavby, komunikace, provozní prostranství, zpevněné plochy apod.) Jaký je na území města dlouhodobý trend v ekologické stabilitě území, měřený koeficientem ekologické stability? Došlo ke zvětšení ploch veřejné zeleně/parků/sadů v obci (celé území města)? Je upřednostňována nová výstavba na nevyužitých nebo špatně využitých plochách ve stávajícím zastavěném území obce před výstavbou na dosud nezastavěném přírodním území nebo na zemědělské či lesní půdě mimo ně? Pokud ano, uveďte příklady.</p>
2.3 Kvalita půdy, ochrana ekologicky produktivní půdy, podpora udržitelného zemědělství a lesního hospodářství	<p>Došlo ke zvýšení výměry zemědělské půdy s certifikovaným ekologickým zemědělstvím a/nebo s respektováním zásad správné hospodářské praxe? Došlo ke zvýšení výměry pozemků určených k plnění funkcí lesa na správním území obce? Došlo ke zvýšení podílu lesů s přirozenou druhovou skladbou na celkové výměře lesů na správním území obce? Má obec problémy s erozí půdy? Pokud ano, přijala nebo podpořila konkrétní protierozní opatření?</p>
2.4 Kvalita ovzduší	<p>Došlo ke zlepšení kvality ovzduší v obci? Má obec problémy se znečišťováním ovzduší z lokálních topenišť? Jaká opatření obec činí? Jaké jsou hlavní zdroje znečištění ovzduší na území města (např. 10 největších znečišťovatelů, dle evidence krajského úřadu) a jaká opatření ke snížení emisí byla učiněna?</p>

Téma č. 3: Udržitelná spotřeba a výroba

Oblasti udržitelného rozvoje	Návodné otázky
3.1 Udržitelná spotřeba města	Má město schválený a používaný vnitřní předpis upravující pravidla pro nakupování?
3.2 Odpadové hospodářství	Jaké další složky komunálního odpadu kromě základních (papír, plast, sklo, nápojový karton) sbíráte odděleně do kontejnerů (např. BRKO, textil, kovy, kuchyňský odpad)? Jakým způsobem motivujete občany a firmy k třídění odpadů? Zajišťujete sběr nebezpečných složek KO i jiným způsobem než ve stacionárním zařízení?
3.3 Hospodaření s energií	Má město vytvořen systém energetického managementu na veškerém majetku města (včetně personálního zajištění kapacit pro energetické řízení)? Jakým způsobem je se získanými daty nakládáno? Jak jsou využity pro snižování energetické náročnosti v praxi? Existují předpisy upravující parametry investičních akcí (nové výstavby a změn staveb - rekonstrukcí) s ohledem na budoucí spotřebu energie? Jsou k dispozici data o spotřebě energie (a vody) alespoň v měsíční periodě (zejména u budov s významnou spotřebou)?
3.4 Udržitelná výstavba	Existuje předpis, kterým se město hlásí k principům udržitelného stavitelství a nastavuje obecné parametry pro novou výstavbu a rekonstrukce? Za jakých podmínek bude možné indikátory v této oblasti sledovatelné na úrovni celého města? Lze odhadnout podíl (%) celkové podlahové obytné plochy, resp. plochy veřejných budov kde bylo realizováno zateplení a odhadnout odpovídající úspory energie (emisi). (Např. na základě statistiky programů Zelená úsporám, PANEL apod., pro projekty realizované na území města.)

Téma č. 4: Doprava

Oblasti udržitelného rozvoje	Návodné otázky
4.1 Snižování nutnosti používat individuální automobilovou dopravu a podpora alternativních druhů dopravy	<p>Jsou realizovány aktivity k podpoře doprovodné infrastruktury (stojany na kola, uzamykatelné klece, cyklostezky a cyklotrasy, infrastruktury pro pěší, infrastruktury pro tělesně hendikepované, atd.)?</p> <p>Jak je řešena MHD na území města (vytvoření – zachování vazeb na jednotlivé druhy dopravy (terminály, přestupní uzly), zajištění potřeb občanů (doprava do škol, doprava do zaměstnání)?</p> <p>Jak je řešena doprava v klidu (pěší zóny, parkování, P&R, K&R, B&R)?</p> <p>Jak jsou využívány ekonomické nástroje (mýtné, parkovné, zpoplatněné vjezdy)?</p> <p>Jaké jsou využívány Integrované plány dopravy?</p>
4.2 Podpora veřejné dopravy a dalších druhů alternativní dopravy (pěší, cyklo)	<p>Jakým způsobem probíhá budování infrastruktury (vyhrazené jízdní pruhy, přednost MHD na světelných křižovatkách, budování cyklostezek, chodníků, vyhrazených pruhů pro cyklisty, infrastruktury pro hendikepované spoluobčany, + dopravní značení cyklotras)?</p> <p>Jak je realizována podpora zvýšení výkonů MHD (počet přepravených, počet přepravených / obyvatele)?</p> <p>Jak je podporováno zvyšování komfortu MHD (nízkopodlažní vozidla, informační tabule, asistence při dopravě, informace pro nevidomé, dostupnost zastávek)?</p>
4.3 Nízkoemisní vozidla	<p>Jakou úlohu hrají environmentálně šetrné vozy v místní MHD?</p> <p>Jaký je podíl takových vozů v majetku města nebo organizací jím zřízených?</p> <p>Jaká je situace ohledně infrastruktury čerpacích stanic pro alternativní pohony (elektřina CNG apod.)?</p> <p>Dochází ke zohlednění využívání environmentálně šetrných vozidel při výběrových řízeních na zajištění služeb pro město?</p>
4.4 Bezpečnost silničního provozu	<p>Jaká jsou realizována zklidňující opatření na infrastruktuře (osvětlené a bezpečné přechody pro chodce, ostrůvky, zúžení komunikace)?</p> <p>Jak je zajišťována prevence (besedy s Městskou policií, dopravní policií, dopravní hřiště, bezpečné cesty do škol, mimořádná školení řidičů – mimo profesní zkoušky)?</p> <p>Existuje pasport problémových míst na dopravní infrastruktuře?</p>
4.5 Snižování vlivu dopravy na životní prostředí a zdraví obyvatel	<p>Existuje plán dopravy a byl podroben vyhodnocení vlivů na životní prostředí?</p> <p>Vyhodnocuje město zatížení životního prostředí dopravou?</p> <p>Jaká je časová představa o řešení dopravních problémů např. v revizi akčního plánu nebo strategie?</p> <p>Má obec problémy s vlivem hluku na životní prostředí obyvatel? Došlo ke snížení hluku ve sledovaných lokalitách? Jaká preventivní a ochranná opatření obec činí, případně o jakých opatřeních vyjednává?</p>

Téma č. 5: Zdraví

Oblasti udržitelného rozvoje	Návodné otázky
5.1 Integrace zdravotních hledisek do plánování a rozhodování. (Jakým způsobem koncepčně město podporuje oblast zdraví)	<p>Dochází k systematickému plánování zdravotních služeb v souvislosti s problémy zdraví obyvatel ve městě? Zabývá se město zdravím a dopadem na zdraví ve svých strategiích? Má město zpracován přímo Zdravotní plán města? Má municipalita vlastní dotační program na podporu aktivit Zdraví 21 / Zdraví 2020? Plní municipalita vybrané cíle Zdraví 21 / Zdraví 2020? Vyhodnocuje pravidelně municipalita plnění vybraných cílů Zdraví 21 / Zdraví 2020?</p>
5.2 Podpora zdraví a prevence nemocí	<p>Jsou zapojeny do podpory zdraví vládní a nevládní organizace v regionu, které se zabývají podporou zdraví? Jaká je jejich spolupráce se samosprávou? V jakém rozsahu a s jakým ohlasem jsou pořádány preventivní akce zaměřené na podporu zdraví a zdravého životního stylu? Kolik se ve městě nachází nekuřáckých provozoven (částečně oddělené, celé)? Jaký je počet dětských hřišť? Jaký je objem činnosti věnované aktivnímu stárnutí? Jaký je odhadovaný počet obyvatel (cíl. skupin) v preventivních programech? (Počet osob účastnících se prevent. aktivit se meziročně zvyšuje, snižuje, stagnuje)? Jaký je počet spolupracujících subjektů (jejich počet se zvyšuje, stagnuje, snižuje)? Jaká je účast obyvatel v diskusních a dotazníkových šetřeních pořádaných městem ve vztahu k zájmu o zlepšení zdraví. Jakým způsobem je zajištěna výzva obyvatelům města účastnit se diskusních jednání (diskusní fóra na webových stránkách města aj. systémy)? Disponuje město vlastním systémem sledování vybraných zdravotních rizik nebo ukazatele (např. vlastní sběr dat některých dg., prevalence či incidence, např. počet kojených dětí nad 6 měsíců apod.), která nejsou sledována ÚZIS?</p>
5.3 Zdraví obyvatel	<p>Došlo ke snížení celkové incidence zhoubných novotvarů a novotvarů in situ (bez dg. C44)? Došlo ke snížení případů výskytu syfilis, kapavky a dalších sexuálně přenosných nemocí? Došlo ke snížení výskytu alimentárních nemocí (salmonelózy, kamylobakterií)? Došlo ke snížení výskytu virové hepatitidy typu A? B? C? Byl nalezen zdroj? Došlo ke snížení případů hospitalizace pro úrazy a otravy? Celkem a podle příčiny. Došlo ke snížení celkové úmrtnosti? Jaká je úmrtnost způsobena úrazy, jaká je úmrtnost způsobená vlivem alkoholu, drog (zdroj Policie ČR)? Jaký je vývoj incidence pacientů pro diabetes? Jaký je vývoj incidence pacientů pro alergie a astma?</p>

Téma č. 6: Místní ekonomika a podnikání

Oblasti udržitelného rozvoje	Návodné otázky
6.1 Oživení a podpora místní zaměstnanosti a vzniku nových podniků a firem při zachování principů udržitelného rozvoje	<p>Disponuje město nástroji pro podporu zaměstnanosti nebo podporu vzniku nových podnikatelských subjektů? Jaká je míra jejich využití a jak se tyto nástroje hodnotí?</p> <p>Došlo ke zvýšení počtu podnikatelských subjektů v obci?</p> <p>Došlo ke snížení míry nezaměstnanosti? (trendy, vývoj, struktura)</p>
6.2 Spolupráce s místními podniky a firmami za účelem podpory výměny zkušeností z dobré podnikatelské praxe	<p>Komunikuje obec průběžně a korektně s místními podnikateli a firmami (např. formou pravidelných setkání se zástupci podnikatelské sféry) s cílem hledat a nacházet oběma stranám prospěšná řešení případných problémů soužití, jako jsou rušivé provozy (hluk, emise z technologií nebo dopravní obsluhy, problematika zneškodňování odpadů, ochrana vodních zdrojů ap.)?</p>
6.3 Udržitelný místní cestovní ruch	<p>Je rozvoj cestovního ruchu koordinován obcí s ohledem na únosnost území a zamezení negativních vlivů cestovního ruchu na životní prostředí a veřejné zdraví?</p> <p>Došlo ke zvýšení počtu hostů v ubytovacích zařízeních ve správním území obce?</p> <p>Pořádají se v obci tradiční slavnosti, výstavy, festivaly, jarmarky s motivy specifika a historických tradic dané obce, které podporují rozvoj místní turistiky?</p> <p>Zkoumá obec, jak místní subjekty (obyvatelé i podnikatelé) vnímají cestovní ruch, resp. přijíždějící návštěvníky, v dané obci? Zda-li jako příležitosti nebo hrozba? (Pozn.: Tato otázka se týká pouze turistických destinací [např. památka UNESCO, lázeňská města], pro ostatní obce je nerelevantní.)</p>

Téma č. 7: Vzdělávání a výchova

Oblasti udržitelného rozvoje	Návodné otázky
7.1. Realizace a podpora vzdělávání pro udržitelný rozvoj ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí případně jiným zřizovatelem	<p>Existuje podpora (finanční, materiální, odborná) vzdělávání pro udržitelný rozvoj ve školách a školských zařízeních prosazující tento typ vzdělávání nad rámec minimálních povinností daných v současnosti platnými standardy vzdělávání (Rámcové vzdělávací programy, event. dosud platné části standardů vzdělávání pro ZŠ, SŠ, SOU a gymnázia)?</p> <p>Existuje ve školách a školských zařízeních systém vyhodnocování vzdělávání pro udržitelný rozvoj, který je dále odborně monitorován a vyhodnocován obcí (obec zajišťuje odborně pravidelnou evaluaci VUR)?</p> <p>Existuje volně dostupná databáze didaktických materiálů podporovaná obcí nebo krajem, která usnadňuje vyučujícím vzdělávání k udržitelnému rozvoji?</p> <p>Je u škol a školských zařízení zřizovaných obcí podporován provoz (úspory energií, vody, separace odpadu apod.), který reflektuje cíle udržitelného rozvoje?</p> <p>Jsou na školách a ve školských zařízeních zřizovaných obcí případně jiným zřizovatelem učitelé zajišťující vzdělávání a osvětu v oblasti udržitelného rozvoje nad rámec svých pracovních povinností ocenění (finančně, veřejným oceněním jejich práce, udělením nějaké ceny obce apod.)?</p> <p>Jsou školám a školským zařízením k dispozici vhodné didaktické materiály, které zajišťuje obec (iniciací jejich vývoje nebo zajištěním snadné dostupnosti existujících volně přístupných materiálů na jednom místě), které podporují snahy škol ve vzdělávání k udržitelnému rozvoji?</p> <p>Podporuje obec (finančně, poskytnutím prostor, platformy apod., odborně) síť učitelů a vychovatelů, kteří vzdělávají v oblasti udržitelného rozvoje?</p>
7.2. Podpora NNO a dalších institucí zajišťujících neformální vzdělávání v oblasti udržitelného rozvoje	<p>Existují v obci NNO, občansky prospěšné společnosti nebo jiné organizace, které se zabývají problematikou vzdělávání pro udržitelný rozvoj?</p> <p>Jsou dostupné NNO a dalším institucím zajišťujícím neformální vzdělávání peněžní prostředky (granty, pobídky) z rozpočtu obce pro realizaci vzdělávání pro udržitelný rozvoj?</p> <p>Pokud v obci NNO, občansky prospěšné společnosti nebo jiná sdružení, zabývající se problematikou vzdělávání pro udržitelný rozvoj nejsou, snaží se obec nějakým způsobem podpořit jejich vznik?</p> <p>Podporuje obec vytváření sítí mezi institucemi zabývajícími se udržitelným rozvojem (např. školami, NNO, občanskými sdruženími, profesními sdruženími)?</p>
7.3. Vytvoření programu vzdělávání, výchovy a osvěty místních obyvatel (všech cílových skupin) v problematice udržitelného rozvoje a jeho realizace	<p>Zajišťuje obec systematickou práci v přípravě vzdělávání, výchovy a osvěty v oblasti udržitelného rozvoje?</p> <p>Nabízí obec odbornou podporu (např. online poradnu, pravidelnou linku pomoci, odpovědní rubriku zpravodaje) občanům při řešení jejich problémů spojených s naplňování principů udržitelného rozvoje (např. pomoc při likvidaci odpadu vč. nebezpečného, poradenství spojené s energetickými úsporami, informace o dobrovolnické práci, biopotravinách a další)?</p> <p>Iniciuje obec ať vlastním pořádáním nebo podporou jiných subjektů pořádání osvětových akcí v oblasti udržitelného rozvoje.</p> <p>Pokud ano, jak jsou volena témata pro tuto osvětu?</p> <p>Je vyhodnocován dopad akcí z hlediska působnosti na obyvatele? (např. anketa, dotazník)</p> <p>Jsou pokryty vzdělávacími akcemi všechny cílové skupiny populace obce?</p>

7.4. Volnočasové aktivity naplňující zdravý životní styl s ohledem na zachování kvalitního životního prostředí	Existují v obci „komunitní centra“ pro různé cílové skupiny (např. kluby pro matky s dětmi, seniory)? Pokud ano, zvyšuje se počet obyvatel, kteří tato centra využívají? Existují v obci sportoviště, které je možné volně využívat pro neorganizované sportovní aktivity? Realizuje obec volnočasové aktivity občanů tak, aby nedocházelo ke zbytečnému poškozování okolního prostředí? Podporuje obec sportovní kluby a jinou zájmovou činnost určenou pro rozličné cílové skupiny?
--	--

Téma č. 8: Kultura a místní tradice

Oblasti udržitelného rozvoje	Návodné otázky
8.1 Kvalita vztahu města ke kultuře obecně	<p>Má město pro oblast kultury písemný strategický dokument (kulturní politika, Koncepce/strategie podpory kultury)? Vznikl strategický dokument se zapojením veřejnosti? Jaké jsou neinvestiční grantové (soutěžní) výdaje na kulturu? Mají v rozpočtu obce samostatnou položku? Komu je grantový systém otevřený? (městské/obecní organizace, neziskové organizace, právnické osoby, fyzické osoby...) Jaká je dostupnost a vybavenost města kulturními službami? Má město otevřený grantový systém, jehož projekty posuzuje nezávislá odborná komise? Má město (založené – o.p.s., zřízené – p.o. či v majetku – s.r.o., a.s...) kulturní organizace, které zajišťují veřejné kulturní služby a jsou tyto organizace schopny si zajistit další financování (jsou vícezdrojově financované), a ekonomicky a programově stabilní? Mají městské (obecní) kulturní organizace vlastní strategické dokumenty, evaluaci od uživatelů nebo od místních škol? Podporuje či umožňuje obec poskytování informací o jiných zdrojích na podporu kultury? (např. krajské, státní, nadační grantové programy, setkání s místními podnikateli apod.) Jaké jsou možnosti občanů uplatňovat své podněty a účastnit se projednávání záměrů města v oblasti kultury na jedné straně a jaký je zájem veřejné správy odpovídat na kulturní potřeby občanů (zvyšování kvality politické kultury) na straně druhé? Má město systém prezentace, propagace a publicity nabídky kulturních akcí jak pro vlastní akce a organizace, tak pro akce soukromoprávních subjektů? Jsou ve městě využívány další programy podpory kultury? Jak město přistupuje k pakultuře (hazardu)?</p>
8.2 Vztah k historickému kulturnímu dědictví (kvalita péče o movité i nemovité dědictví, hmotné i nehmotné dědictví na území města)	<p>Má město koncepci podpory historického kulturního dědictví, včetně tradic; zveřejněná pravidla/ strategii přístupu ke kulturním památkám a jejich vlastníkům, památkové zóně; ad? Má město otevřený grantový systém, který zahrnuje projekty z oblasti historického kulturního dědictví? Má město další nástroje podpory majitelů nemovitého i movitého kulturního dědictví; podpory tradic apod.? Je místní kulturní dědictví zpřístupňováno veřejnosti? Dochází k novému způsobu využití objektů soukromých majitelů (nové funkce budov); kulturní dědictví je digitalizováno, jsou vydávány publikace, DVD...)? Uvedte celkové výdaje obce na kulturní dědictví hmotné a nehmotné / podíl na celkovém rozpočtu. Kolik z toho jsou grantové (soutěžní) prostředky?</p>
8.3 Kulturní a umělecké aktivity (akce), které reagují na potřeby a iniciativy občanů	<p>Má město otevřený grantový systém, podporuje různorodé projekty (z hlediska obsahového i formálního zaměření i různé příjemce dotací)? Vznikají z iniciativy města umělecké a kulturní akce s cílem doplnit různorodost kulturní nabídky, využít místního potenciálu, obnovit či zviditelnit tradice, osobnosti, historické události; posilovat kulturní povědomí občanů o místní kulturní identitě? Vznikají nové kulturní aktivity? Jaká je mobilita místních umělců, uměleckých skupin a kulturních produktů. Účastní se např. kulturní organizace nadregionálních a zahraničních projektů?</p>

8.4 atraktivita a vzhled města	<p>Má město pro oblast atraktivity a vzhledu města písemný strategický dokument (koncepce/strategie)?</p> <p>Je na atraktivitu a vzhled města určena stálá položka v rozpočtu obce?</p> <p>Jaké jsou možnosti občanů uplatňovat své podněty a účastnit se projednávání záměrů města v oblasti vzhledu města, projednávání investičních záměrů města (zvyšování kvality politické kultury)?</p> <p>Existují a vznikají nová veřejná místa, kde se lidi spontánně setkávají?</p> <p>Jak probíhá obnova a doplňování městského mobiliáře – lavičky, sochy, kašny, koše, info plochy, stojany na kola, orientační tabule, info tabule o pamětihodnostech, pamětní desky, pomníky?</p> <p>Existují ve městě další počiny, které zvyšují atraktivitu a vzhled města a estetickou kvalitu veřejného prostoru?</p>
--------------------------------	--

Téma č. 9: Sociální prostředí

Oblasti udržitelného rozvoje	Návodné otázky
9.1 Vytvoření a zavádění programů prevence a zmírňování chudoby	<p>Vytváří obec ve svém rozpočtu dostatečné finanční rezervy pro případ potřeby náhlé finanční pomoci obětem neštěstí ap.? Má obec v rámci jí spravovaného bytového fondu rezervy pro potřebu zajistit alespoň na přechodnou dobu bydlení rozvedeným partnerům, zejména s nezletilými dětmi, obětem domácího násilí, přírodních nebo průmyslových katastrof ap.? V případě, že ne, zajišťuje tuto činnost v obci jiný subjekt (občanské sdružení, NNO, církev apod.)? Došlo ke snížení počtu sociálně potřebných domácností v obci? Disponuje obec byty pro „neplatiče“? Jak se vyvíjí předluženost obyvatel v obci? (jak se vyvíjí trend v počtu osob, které mají mnoho půjček a nezvládají splácení) Existuje podpora obce nebo jiného subjektu v poradenství k problematice předluženosti?</p>
9.2 Zajištění rovného přístupu k veřejným službám a snižování sociálních nerovností	<p>Podporuje obec vznik a fungování mateřských center, která umožňují matkám snazší návrat do zaměstnání nebo zvyšování jejich kvalifikace v období čerpání rodičovské dovolené? Monitoruje obec rovný přístup obyvatel ke vzdělávání minimálně ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcí? Došlo ke zvýšení počtu bezbariérových budov – zejména budov úřadů, škol, obchodů a zařízení poskytujících služby a veřejných prostranství (chodníky v místech přechodů, bezbariérová úprava parků apod.) v obci? Zajišťuje obec nebo jiný subjekt podporu obyvatelům s důrazem na specifické skupiny (senioři, menšiny, sociálně znevýhodnění, lidé s nízkým stupněm vzdělání apod.) v obtížných životních situacích (např. linka pomoci, právní poradna apod.)? Pokud ano, jakým způsobem jsou o této podpoře obyvatelé informováni? Podporuje obec nebo jiný subjekt v obci rodiny v možnosti sladit svou práci s rodinným životem (např. dostatek jeslí, mateřských škol, kvalitních ZŠ, zájmové činnosti dětí)? Poskytuje obec nebo jiný subjekt v obci (občanské sdružení, nevládní nezisková organizace apod.) účinnou pomoc nezaměstnaným v nacházení volných pracovních míst nebo výběru vhodných kurzů pro rekvalifikaci?</p>
9.3 Zajištění kvalitního a sociálně-integrovaného bydlení a životních podmínek	<p>Existují v obci sociální bariéry a „ghetta“ sociálně vyloučených skupin obyvatel? Jaká je spokojenost obyvatel obce s místem, ve kterém žijí? – sousedské vztahy, kulturní vyžití, kvalita okolního prostředí (čistota, zeleň, grafity apod.). Mají obyvatelé obce zájem podílet se na veřejném dění obce? Přispívá komunitní politika obce k odstraňování bariér a k dobré komunikaci mezi specifickými skupinami obyvatel, mezi různými věkovými, národnostními, náboženskými i sociálními kategoriemi lidí v obci? Došlo v obci k poklesu stížností obyvatel na bezdomovectví a sociálně patologických jevů s tím spojených? Existují v obci dobrovolnická centra nebo jiná forma dobrovolnické činnosti?</p>
9.4 Zlepšení jistoty, bezpečnosti a prevence kriminality v obci	<p>Došlo k poklesu trestných činů na správním území obce (podle kategorií – vraždy, krádeže, násilné trestné činy)? Dovede obec rychle a účinně řešit situaci po přírodních katastrofách nebo průmyslových haváriích? Jaká je míra obav obyvatel obce z kriminality (členění po činech – krádež, ublížení na zdraví, vražda atd.)? Jak je v obci řešena problematika domácího násilí? Jaký je počet akcí a účastníků, kteří byli účastni preventivní akce proti kriminalitě?</p>

Téma č. 10: Globální odpovědnost

Oblasti udržitelného rozvoje	Návodné otázky
10.1 Mezinárodní spolupráce měst a obcí	<p>Podporuje město myšlenku “etického obchodu”? Jakým způsobem?</p> <p>Podporuje město zahraniční rozvojovou spolupráci nad rámec podpory etického obchodu (např. podpora vzdělávání, zdravotnictví sociální či ekonomický rozvoj, podpora lidských práv, využití inovativních technologií, mezinárodní partnerství apod.)? Jakým způsobem?</p> <p>Má obec partnerské město v tzv. rozvojovém světě (včetně regionu východní a jihovýchodní Evropy, např. Ukrajina, Moldavsko, Srbsko, Bosna a Hercegovina,...)?</p> <p>Vyčleňuje město každoročně určitou částku na konkrétní projekty humanitární pomoci a/nebo rozvojové spolupráce v tzv. rozvojových zemích?</p> <p>Je město nebo některé městská organizace zastoupena v mezinárodní organizaci zabývající se udržitelným rozvojem?</p>
10.2 Zvyšování povědomí o globálních souvislostech (včetně klimatických změn)	<p>Proběhly na území obce osvětové akce v oblasti změny klimatu? Pokud ano, jaké? (Např. Týden udržitelné energetiky, Dny energetiky, DISPLAY kampaň). Není třeba uvádět aktivity, které jsou již vyžadovány v kategorii „C“ či „B“ hodnocení města.</p> <p>Existuje spolupráce se Střediskem ekologické výchovy nebo jinou nevládní organizací v oblasti environmentální výchovy a Globálního rozvojového vzdělávání (např. společné aktivity města + NNO, nebo aktivity NNO na území města)?</p>
10.3 Přístup města ke zmírnění klimatických změn	<p>Má město vypočítanou ekologickou stopu pro městský úřad, pro zařízení v majetku města, případně pro celé město?</p> <p>Lze najít ve městě tzv. příklady dobré praxe, které podporují udržitelný rozvoj?</p> <p>Existuje výpočet emisí CO₂ pro město, resp. alespoň pro zařízení v majetku města?</p> <p>Existuje energetická koncepce města. Má město energetického manažera?</p>